

«Il Quadern» – ils giuvens èn sa mess sin via

Texts da tschintg giuvnas auturas e da dus giuvens auturs

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Ins na dovra betg panzar per il futur da la litteratura rumantscha, per tge la nova generaziun scriva cun gust. «Il Quadern» mussa en tge di-recziun che la litteratura rumantscha sa mova.** Set texts preschenta «Il Quadern» che la Quarta Lingua ha edi quest onn en collavuraziun cun la Giu-

ventetgna rumantscha (Giuru). Ils texts derivan da scripturas e scripturs rumantschs che n'han anc betg trent'onns. Ma ils blers dad els han gia recaltgà experientschas da scriber, saja quai sco collavuratur da la gasetta giuvna Punts, sco emploiads tar ils meds da massa rumantschs u perquai ch'els han prendì part a las concorrenzas litteraras Premi Term Bel u la Ple-

ma d'aur. In sguard sin dus texts ord «Il Quadern»:

Raquint macaber cun finiziun murdenta

«La degradaziun» da *Tinetta Rauch* è ina istorgia obscura ed absurda cun ina finiziun murdenta. Ella descriva ina radunanza da tschintg persunas – u ston ins dir monsters? Els han partì si tranter els las parts dal corp d'in ulteriura persuna – la raquintadra da l'istorgia. Ella di: «A mai han els laschà ils eglis, il cor ed ina cuverta!» Ils tschintg monsters – in posseda uss per exempel quatter mauns, l'autra ha dus begls, quatter gnirunchels, dus gniroms e dus stumis, in auter ha tants hormons ch'el crescha senza fin – vulan decider, sche las restanzas da la raquintadra ch'els han laschà enavos sut la cuverta sajan insumma anc in carstgaun. Ils monsters decidan unanimamain ch'i n'è nagin carstgaun pli. «Argumentaziun: In volumen cun eglis e cor sut ina cuverta n'ac-cumpletscha betg las premissas per sa numnar uman!» Rauch concluda il raquint cun ils pleds: «Igl è damai capità... La degradaziun da l'anteriura identificaziun! Suententer Pluto hai damai tutgà mai. Attenziun..., grev da dir, tgi che vegn vidlonder sco proxim!»

Bunamain in roman en furma da dialog

«La tschaina» dad *Arno Camenisch* cro-

da l'emprim en egl pli fitg pervi da la furma che pervi da la tematica. Il raquint è scrit sco dialog tranter duas persunas. Las singulas frusas èn curtas. Bleras construcziuns consistan dad in u dus pleds: «Tge levas?» «Raps.»

Il lectur vegn sisura ina massa da l'um e da la dunna che s'inscuntran suenter dus onns puspè tar ella per ina tschaina. Durant ch'ella cuschina, durant ch'els mangian e suenter durant prender la petta crodan pitschnas remartgas che creescha ina atmosfera sbrinzlanta: «Ti es sincer.» «Perquai hai jau gea purtà flurs.» Ins vul savair daplì da questa relaziun remartgabla. Èsi amur u èsi be profit? Chattaun ils dus puspè in tar l'auter? In zichel a la giada intervegn il lectur ch'ella è ensem cun in auter – ina amur sventirada. E plaunsieu vegn ins a savair ch'el è ò davent avant dus onns – forsa gnanca pervi d'in'autra. Igl è bunamain il material d'in entir roman ch'è cumprimi en il curt dialog excitant.

Fadrina Hofmann, Anja Caminada, Chatrina Josty, Tinetta Rauch, Rico Valär, Flurina Badel, Arno Camenisch: «Il Quadern/Set texts rumantsch grischun e tudestg da la Rumantschia giuvna», Quarta Lingua e Giuventetgna rumantscha. 64 paginas. 7 francs. Turitg/Cuira 2008.

Il cudeschet pon ins cumprar en las librerias rumantschas u empustar sut www.quartalingua.ch.

Giuvna litteratura rumantscha era per il public tudestg

«Il Quadern» è biling. Sper ils raquints rumantschs pon ins leger er ina versiun tudestga. La Quarta Lingua ha vulì dar a giuvens auturs rumantschs la pussaivladad da sa preschentar er al public tudestg. Il project «Il Quadern» è vegnì lantschà il 2006. En tut avevan ventg persunas inoltrà texts. La giuria cun *Gian Beeli, Renzo Caduff, Renata Coray, Giovanni Netzer e Clà Riatsch* ha lura tschernì ils set texts per la publicaziun en «Il Quadern»: «Il nagin» da *Fadrina Hofmann*, «Prender cumià» dad *Anja Caminada*, «Quatter giadas Budapest» da *Chatrina Josty*, «La degradaziun» da *Tinetta Rauch*, «Giselle» da *Rico Valär*, «Il champ» da *Fluri-*

na Badel, «La tschaina» dad *Arno Camenisch*.

La gronda part dals raquints tanghescha l'amur u almain relaziuns tranter um e dunna en il pli vast senn. Las novas auturas ed ils novs auturs prefereschian da scriber in stil plitost sec cun paucas firlefnanzas e paucs adjectivs. Sulet *Flurina Badel* tramaglia en «Il champ» pli fitg cun ina lingua lirica.

Tut questas contribuziuns en «Il Quadern» èn gia vegnidadas inoltradas ina giada per la concorrenza dals Dis da litteratura a Domat. Per «Quatter giadas Budapest» ha *Chatrina Josty* obtegnì il 2006 il premi Term Bel. Per «La degradaziun» ha *Tinetta Rauch* retschavì il premi da public.